

MUZEJ BUDUĆNOSTI

Muzeolog je kustos koji misli kao korisnik

Tomislav Šola

U sklopu ukupnih promjena koje se odvijaju u našem društvu, reformski procesi zahvataju i oblast kulture pa prema tome i muzejsku djelatnost. Ova tema veoma je aktuelna i sazrelo je vrijeme da se o ovim pitanjima raspravlja, ne samo u krugovima radnika koji se kao stručnjaci bave zaštitom i muzeologijom već i mnogo šire.

Kao i kada se radi o drugim temama najsvrsishodnije je krenuti od definicije muzeja i njihove zakonima i drugim propisima utvrđene društvene funkcije, misije. Treba vidjeti kako kroz zakone i uopšte, mi kao društvo gledamo na muzeje kakvi sada jesu i kakvi bi trebali biti da bi bili u savremenoj društvenoj funkciji i bili osnova za muzej budućnosti.

Odmah se mora reći da su definicije muzeja i zakonima utvrđeni njihovi zadaci uvijek bili iznad onoga što su oni sami bili. Tačnije definicije i zakonom utvrđeni zadaci uvijek su više govorili o priželjkivanoj budućnosti nego o stvarnom stanju. To nikog ne treba da čudi. Jer ako pođemo od toga da se zakonom ili nekim drugim aktom reguliše jedna djelatnost, onda se njime zapravo reguliše odnos društva prema toj djelatnosti, odnosi unutar te djelatnosti i na kraju odnos i zadaci djelatnosti prema društvu. Njime se dakle utvrđuje politika u jednoj oblasti, a sprovođenje zakona je sprovođenje određene politike. Pri tome se u takvim dokumentima ne sankcioniše postojeće stanje, nego se gleda dalje u budućnost i utvrđuje ono što bi muzej u bližoj ili daljoj budućnosti trebao da bude. Zakonom se dakle daju okviri, koji ne smiju sputavati razvoj djelatnosti, nego naprotiv treba da je podstiču i dovode u odgovarajuće relacije prema društvenim kretanjima. Njime se, na neki način, otvaraju perspektive razvoja određene djelatnosti.

I pored činjenice da je i u kulturnoj djelatnosti na široka vrata ušla ekonomija, turizam, marketing, kulturni inženjering i savremene metode upravljanja, neki prvenstveno osnovni principi funkcionisanja Muzeja u svijetu nijesu se bitno promijenili.

Usled prirodnog tehnološkog napretka samo je nužno došlo do promjene forme suština je ostala ista. Ono što se nekada zvalo sabiranje i dokumentacija sada je selekcija i baza podataka, čuvanje je postalo trezoriranje, naučna obrada valorizacija, izlaganje komunikacija a publikovanje informacija.

Znači sabiranje ili selekcija pokretnih spomenika kulture i dokumenata prirode je i dalje ostao prvi i osnovni zadatak muzeja sa ciljem stvaranja sistematskih zbirke koje su dokumentacija i legitimacija prirode, kulture, prošlosti i umjetnosti u određenom vremenu i na određenom prostoru. Muzej ima zadatak da na planski i muzejskim standardima utvrđen način formira, dopunjuje i dokumentaciono obrađuje muzejske zbirke.

Drugi osnovni zadatak muzeja jeste da ove studijski sakupljene zbirke i vrijednosti kulturne baštine čuva odnosno trezorira. Da osigura život ovih dokumenata prirode i kulture, prošlosti i umjetnosti, da provodi pravnu zaštitu, konzervaciju i restauraciju sakupljene građe i da je očuvanu prenosi u nasljedstvo sljedećim generacijama.

Na ovaj način i uz stručnu i naučnu obradu dolazi se do realne valorizacije i značenja te građe. Valorizacijom ova dokumenta postaju nosioci određenih vrijednosti i spoznaja koje se ne mogu pobiti.

Komunikacija i informacija u danas najraznovrsnijim formama prenose ove vrijednosti u sadašnjost i na taj način obogaćuju duh naroda kojem ovo nasljeđe pripada.

Muzejski predmet putem raznih vrsta medija izlazi iz depoa, postavki ili galerija i ulazi u dom svih građana, obrazuje ljude, širi vidike i omogućava im da bolje upoznaju prošlost i njene refleksije na njihov sadašnji život.

Floskula da Crnogorac ne treba da ide u Muzej jer je tradicijska kultura ovdje izuzetno živa nije tačna. Na pitanje: Ko danas ne posjećuje crnogorske muzeje? Odgovor je: Upravo oni koji ih najviše trebaju. Oni koji negiraju specifikum crnogorske kulture, određene istorijske periode, crnogorsku državu, crkvu i naciju.